

Збірник наукових праць

**Міжнаціональна комунікація –
полілог культур**

**Міжнаціональна комунікація –
полілог культур**
(актуальні питання навчання іноземців)

Збірник наукових праць

*За загальною редакцією
доктора філологічних наук,
професора Л. В. Рєви-Лєвшакової*

Рецензенти:

Айдачич Деян – доктор філологічних наук, професор кафедри слов'янської філології Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Віват Ганна Іванівна – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри українознавства та лінгводидактики Одеської національної академії харчових технологій;

Козут Оксана Володимирівна – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри філології та перекладу Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу;

Мазепова Олена Вікторівна – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри мов і літератур Близького і Середнього Сходу Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Колектив авторів:

д.тех.н., проф. **Карпаш М. О.**; д.філол.н., проф. **Наєнко М. К.**; д.пед.н., проф. **Онкович Г. В.**; д.філол.н., проф. **Рева-Лєвшакова Л. В.**; д.філол.н., проф. **Степанов Є. М.**; д.пед.н., проф. **Ушакова Н. І.**; д.іст.н., проф. **Ярмоленко М. І.**; к.фіз-мат.н., проф. **Гріневич В. С.**; к.пед.н., доц. **Біденко Л. В.**; к.філол.н., доц. **Веселовська Н. В.**; к.філол.н., доц. **Глобіна Л. В.**; к.пед.н., доц. **Дементьєва Т. І.**; к.псих.н., доц. **Демченко В. А.**; к.фарм.н., доц. **Дочинець Д. І.**; к.пед.н., доц. **Зозуля І. Є.**; к.філол.н., доц. **Іванова Н. Г.**; к.пед.н., доц. **Кірик Т. В.**; к.філол.н., доц. **Кіршо С. М.**; к.філол.н., доц. **Колмикова О. О.**; к.філол.н., доц. **Кулішенко Л. А.**; к.філол.н., доц. **Кучеренко О. Ф.**; к.пед.н., доц. **Кушнір І. М.**; к.пед.н., доц. **Лесик Г. В.**; к.пед.н., доц. **Луценко В. І.**; к.філол.н., доц. **Мойсеєнко Н. Г.**; к. арх., доц. **Семироз Н. Г.**; к.філол.н., доц. **Стадній А. С.**; к.філол.н., доц. **Федотова С. І.**; к.філол.н., доц. **Фокіна С. О.**; к.філол.н., доц. **Чевела О. В.**; к.філол.н., доц. **Чень Шаосюн**; к.хім.н., доц. **Шачнева Є. Ю.**; к.філол.н., доц. **Швець Г. Д.**; к.філол.н., доц. **Юнаш М. В.**; к.філол.н., ст. викл. **Гладир Я. С.**; к.філол.н., ст. викл. **Дядченко Г. В.**; к.філол.н., ст. викл. **Любецька В. В.**; к.філол.н., ст. викл. **Рогальська-Якубова І. І.**; к.пед.н., методист **Черкашина Ж. В.**; доц. **Пахалкова-Соїч Т. В.**; наук. спів. **Філевська Л. М.**; ст. викл. **Алексєєнко Т. М.**; ст. викл. **Боголюбова М. М.**; ст. викл. **Гайдук Л. П.**; ст. викл. **Голованенко Є. О.**; ст. викл. **Кліпатська Ю. О.**; ст. викл. **Коновальчук Н. О.**; ст. викл. **Михайленко-Зото О. О.**; ст. викл. **Сізова Л. В.**; ст. викл. **Снежицька О. С.**; ст. викл. **Турлак Л. П.**; ст. викл. **Чорна Ю.В.**; ст. викл. **Яременко Л. М.**; викл. **Богиня Л. В.**; викл. **Бондар Ю. О.**; викл. **Косенко Ю. Г.**; викл. **Литвин І. П.**; викл. **Погорєлова А. М.**; викл. **Степанова С. Є.**; викл. **Шадурська Л. І.**; викл. **Шиляєва Т. В.**; викл. **Янушевська І. Б.**; студ. **Дергхам Бассам**.

Міжнаціональна комунікація – полілог культур (актуальні питання навчання іноземців) : М58 зб. наук. праць / за загальною редакцією проф. Л. В. Реви-Лєвшакової. – Одеса : Одес.нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2019. – 212 с.: іл., табл.

ISBN 978-617-689-324-0

Наукові студії збірника присвячено широкому колу проблем роботи з навчання іноземців у закладах вищої освіти. Загальна концепція об'єднання різного досвіду роботи під гаслом міжнаціональної комунікації представляє собою розширені можливості зацікавити різних за фахом спеціалістів.

Книгу адресовано фахівцям з роботи з іноземними студентами та слухачами підготовчих відділень для іноземних громадян.

УДК 81'243:378.091.2–054.6:316.77–027.543(082)

ISBN 978-617-689-324-0

© Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2019

З М І С Т

Передмова	6
-----------------	---

ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН У ВНЗ УКРАЇНИ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

<i>Біденко Л. В., Дядченко Г. В., Кліпатська Ю. О.</i> Формування мовленнєвої компетентності студентів-іноземців у процесі навчання української мови як іноземної	7
<i>Богиня Л. В.</i> Педагогічний супровід соціокультурної адаптації іноземних громадян у полікультурному середовищі закладів вищої освіти України.....	12
<i>Бондар Ю. О.</i> Проблеми навчання та адаптації студентів-іноземних громадян у закладах вищої освіти України в умовах реформування вищої освіти.....	15
<i>Веселовська Н. В.</i> Опанування фаховоспрямованого мовлення: традиційні і нетрадиційні підходи до організації навчального процесу іноземних студентів.....	17
<i>Луценко В. І.</i> Реалізація багатоаспектної моделі навчальних матеріалів з розвитку іншомовних компетентностей іноземних студентів (на прикладі навчального посібника «Українська мова для іноземних студентів. Том І»).....	19
<i>Погорєлова А. М.</i> Особливості навчання та адаптації іноземних студентів у вищих навчальних закладах України.....	22
<i>Семироз Н. Г.</i> Проблеми навчання іноземних студентів – архітекторів.....	26
<i>Ушакова Н. І.</i> Підручник з мови навчання для освітніх мігрантів: проблеми сучасної освіти і методичні шляхи їх вирішення (рос.)	29
<i>Швець Г. Д.</i> Основні напрями наукових досліджень у галузі викладання української мови як іноземної	35
<i>Янушевська І. Б.</i> Сучасні аспекти організаційно-виховної роботи з іноземними студентами на довузівському етапі навчання.....	41

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПРАКТИЦІ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ/РОСІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

<i>Алексєєнко Т. М., Кушнір І. М.</i> Технологія геймінгу в навчанні російської/української мови як іноземної (рос.).....	44
<i>Гладир Я. С.</i> Відбір лексичного матеріалу як основний засіб формування комунікативних навичок іноземців під час вивчення української/російської мови на етапі допрофесійної підготовки	52
<i>Глобіна Л. В.</i> Креативна лінгвістика як фактор оптимізації мовної підготовки іноземних студентів-медиків (рос.).....	57
<i>Гриневиц В. С., Філевська Л. М.</i> Досвід викладання природничо-наукових дисциплін іноземним учням без мови посередника (на прикладі викладання фізики і математики на підготовчому відділенні вишу) (рос.).....	60

<i>Дементьєва Т. І.</i> Види навчально-мовленнєвих ситуацій під час навчання говоріння.....	63
<i>Демченко В. А.</i> Особливості навчання говоріння як виду мовленнєвої діяльності на заняттях з української мови як іноземної.....	68
<i>Іванова Н. Г., Пахалкова-Соїч Т. В.</i> Використання екскурсій в навчанні іноземної мови	73
<i>Кулішенко Л. А., Яременко Л. М., Голованенко Є. О.</i> Сторітелінг і соціокультурна грамотність інокомунікантів у вищій школі	77
<i>Мойсеєнко Н. Г., Сізова Л. В.</i> Стратегія формування та розвитку навичок письмового мовлення та читання оригінального тексту у курсі вивчення ділової російської та української мов іноземцями	82
<i>Онкович Г. В., Кірик Т. В., Боголюбова М. М.</i> Інноваційні підходи до викладання мов у медичному виші	85
<i>Рева-Лєвшакова Л. В.</i> Екстралінгвістичні аспекти викладання української/російської мови як іноземної.....	92
<i>Снежицька О. С.</i> Нові технології у викладанні російської мови як іноземної (рос.).....	94
<i>Чевела О. В., Федотова С. І.</i> Організація олімпіади з російської мови для іноземних студентів-медиків (з досвіду проведення) (рос.).....	99
<i>Шачнева Є. Ю.</i> Роль комунікативної компетентності в проектній діяльності студентів в умовах білінгвізму (рос.).....	102
<i>Юнаш М. В.</i> Ігрові технології в навчанні арабських студентів російській мові на етапі довузівської підготовки (рос.)	107
ІНТЕРАКТИВНА ПРАКТИКА НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ	
<i>Зозуля І. Є., Стадній А. С.</i> Використання онлайн-ресурсів та мобільних додатків у вивченні української мови як іноземної	110
<i>Колмикова О. О.</i> Переваги та недоліки Hot Potatoes при навчанні курсантів морських академій англійської мови (рос.)	114
<i>Коновальчук Н. О.</i> Створення відеороликів як форма самостійної роботи при викладанні української мови як іноземної	116
<i>Косенко Ю. Г.</i> Доцільність запровадження ІКТ під час вивчення української мови як іноземної.....	119
<i>Лесик Г. В.</i> Медіатехнології у навчанні української мови як іноземної	124
<i>Любецька В. В.</i> Про розвиток комунікативної компетенції іноземних студентів у процесі вивчення курсу – «Інтерактивний практикум з російської мови» (рос.).....	129
<i>Рогальська-Якубова І. І.</i> Гра як метод інтерактивного навчання	131
<i>Черкашина Ж. В.</i> Мультимедійні технології в процесі підготовки іноземних студентів	134

ОСОБЛИВОСТІ НАЦІОНАЛЬНОГО САМООЗНАЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ: ПОЛІЛОГ КУЛЬТУР

<i>Дочинець Д. І., Гайдук Л. П., Чорна Ю. В.</i> Позааудиторна робота як один із засобів налагодження «діалогу культур» на початковому етапі мовної підготовки	139
<i>Кіришо С. М.</i> Сприяння соціально-психологічній адаптації іноземних студентів під час навчання в Україні	142
<i>Кучеренко О. Ф.</i> Міжкумуникативна компетенція як чинник міжнаціональної та міжмовної культури	146
<i>Литвин І. П., Карнаш М. О.</i> Культурологічний підхід у процесі вивчення української мови як іноземної	150
<i>Луценко В. І., Дергхам Бассам.</i> Навчальні екскурсії як засіб формування лінгвокультурної компетенції іноземних студентів (рос.)	152
<i>Турлак Л. П.</i> Формування мовленнєвої культури майбутніх фахівців морської галузі у процесі професійної підготовки	155
<i>Шадурська Л. І.</i> Особливості комунікативної поведінки іранських студентів (рос.)	159
<i>Шиляєва Т. В.</i> Полілог культур в навчанні іноземній мові (рос.)	161
<i>Ярмоленко М. І.</i> Соціальна адаптація екіпажів морських суден та її вплив на безпеку мореплавства	165

ТЕОРІЯ Й МЕТОДИКА ФІЛОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ІНОЗЕМЦІВ

<i>Михайленко-Зото О. О.</i> Оптимізація підходів до вивчення паронімів у текстах різних стилів (рос.)	170
<i>Наєнко М. К.</i> Шевченко і Гоголь у зарубіжній транскрипції	176
<i>Степанов Є. М.</i> Лінгвокультурологічні шібболети російської мови України в процесі навчання російської мови іноземців (рос.)	181
<i>Степанова С. Є.</i> Мовні засоби вираження соціального статусу в художній літературі початку ХХ століття (рос.)	187
<i>Фокіна С. О.</i> Полілог культур в ліриці сучасного поета Андрія Ширяєва (рос.)	196
<i>Чень Шаосюн.</i> Специфіка вираження розділових відносин сурядними сполучниками в ідеостилі К. Г. Паустовського (рос.)	202
Відомості про авторів	209

ПЕРЕДМОВА

Питання міжкультурної комунікації важливі у багатьох сферах людської діяльності, але особливої гостроти вони набувають у останні часи у зв'язку з реформацією української вищої школи, зокрема у сфері роботи з іноземними громадянами. Насамперед це стосується мовного навчання іноземців. Як відомо, в Україні за різними даними навчаються понад 75-ти тисяч іноземців й навчаються вони за різними програмами українською, російською або англійською мовами. На сучасному етапі в українській освіті помітна акцентуація уваги на проблемах мовної підготовки іноземців, котрі обрали Україну для отримання фахової освіти або з інших причин набувають знань на вітчизняних просторах освітніх послуг. Саме питання щодо проблем, якості, специфіки, покращення й погіршення навчання, мовної й загальногуманітарної підготовки, фахової спрямованості, профорієнтації, тощо зібрали авторів з України та закордону під однією назвою – «Міжнаціональна комунікація – полілог культур (актуальні проблеми навчання іноземців)», – що склало колективну збірку наукових праць.

Коло авторів збірника різне. Є відомі імена науковців, фахівців з проблем навчання іноземців. Є менш відомі імена молодих авторів, чії спроби аргументацій переконливо свідчать про обізнаність тематикою обраних проблем. Враховуючи, що авторами є не тільки українські науковці, а й закордонні, то, зрозуміло, що цей науковий спільний твір буде мати попит й закордоном.

Тематичний простір доволі різний, що підтверджує різноманітний характер роботи з іноземцями задля навчання, а також поширення вітчизняної культури й порівняння з іншими культурами тих носіїв, котрі обрали іншу країну для отримання фахової освіти. Розширення взаємодій різних народів та культур підвищує питання про культурну неоднорідність й національну відмінність. Ці питання також посідають в пропонованих у збірці наукових праць дослідницьких матеріалах.

Колективний твір має вагоме значення для викладачів вищої школи й викладачів, котрі працюють в навчальних закладах або інших освітніх установах з іноземними громадянами. За тематикою наукові й фахові дослідження привертають не аби яку цікавість, оскільки виділяються різні підходи до питань комунікації й культури. Так, привертають увагу наявні підходи: традиційний, інтерпретаційний, діалектичний та критичний.

До збірника увійшли матеріали нещодавно (16–17 травня 2019 р.) проведеної *кафедрою мовної та загальногуманітарної підготовки іноземців* Одеського національного університету імені І. І. Мечникова Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Теоретичні та практичні проблеми мовної підготовки іноземців в аспекті міжнародної комунікації». Тобто матеріали «свіжі», апробовані й обговорені.

Л. В. Рева-Левшакова

УДК: 811.161.2'243:378.091.26

І. Є. Зозуля, А. С. Стадній
(м. Вінниця, Україна)

ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-РЕСУРСІВ ТА МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ У ВИВЧЕННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

У роботі охарактеризовано позитивні трансформації в методиці викладання української мови як іноземної, які стимулюють мобільне навчання. Описано особливості 6 вебсайтів та 4 мобільних додатків для вивчення української мови, що можуть бути використані в процесі її викладання для іноземних студентів. Установлено, що мобільні пристрої не замінюють традиційні методи навчання, а створюють нове середовище й можливості для нього; вони стали важливим освітнім інструментом, який можна успішно використовувати в навчанні іноземної мови. Доведено, що особливо ефективним є використання онлайн-ресурсів під час самостійного вивчення іноземної мови.

Ключові слова: мобільний додаток, онлайн-ресурс, українська мова як іноземна, іноземні студенти.

The paper describes positive transformations in the methodology of teaching Ukrainian as a foreign language that stimulates mobile learning. The features of 6 websites and 4 mobile applications for studying the Ukrainian language that can be used in the course of its teaching for foreign students are described. It has been discovered that mobile devices do not replace traditional learning methods, but create a new environment and opportunities for it; they have become an important educational tool that can be successfully used in learning a foreign language. It is proved that the use of online resources during independent study of a foreign language is especially effective.

Key words: mobile application, online resource, Ukrainian as a foreign language, foreign students.

В работе охарактеризованы положительные трансформации в методике преподавания украинского языка как иностранного, которые стимулируют мобильное обучение. Описаны особенности 6 сайтов и 4 мобильных приложений для изучения украинского языка, которые могут быть использованы в процессе его преподавания для иностранных студентов. Установлено, что мобильные устройства не заменяют традиционные методы обучения, а создают новую среду и возможности для него; они стали важным образовательным инструментом, который можно успешно использовать в обучении иностранному языку. Доказано, что особенно эффективным является использование онлайн-ресурсов во время самостоятельного изучения иностранного языка.

Ключевые слова: мобильное приложение, онлайн-ресурс, украинский язык как иностранный, иностранные студенты.

Сучасне покоління студентів спонукає педагогів до пошуку нових навчальних інструментів. Молодь багато часу проводить в Інтернеті з метою пошуку інформації, навчання, спілкування, розваг. І саме захоплення гаджетами варто використовувати в освітньому процесі. Мобільне навчання модернізує та урізноманітнює навчання. Студенти, розважаючись, здобуватимуть нові знання. Використання інформаційних технологій під час навчання досліджували Р. Гуревич, О. Ляшенко, О. Мардаренко, О. Руда, С. Смірнов, Я. Шмулян та інші.

Метою дослідження є аналіз найпоширеніших мобільних додатків та онлайн-ресурсів для вивчення української мови як іноземної та можливості використання їх у навчальному процесі. Актуальність зазначеної проблеми зумовлена розвитком цифрових технологій та інтенсивністю їхнього впровадження в усі сфери суспільної діяльності. Існує нагальна потреба використовувати інформаційні технології і в освітньому процесі для того, щоб навчання було сучасним, цікавим, динамічним, оскільки інформаційно-комунікаційні технології мають безмежні можливості.

Одним з ефективних напрямів у сфері вивчення іноземних мов є розроблення системи навчання на основі дистанційних технологій. За допомогою звукових, графічних, анімаційних і текстових

ефектів можна створити ефект занурення в активне мовне середовище, реалізуючи сучасні лінгвістичні, методичні та педагогічні технології. Ефективність дистанційних технологій навчання зумовлена тим, що студенти самі відчують потребу в подальшому здобутті знань, отримують змогу працювати з навчальними матеріалами в індивідуальному режимі й обсязі [1].

Повсякденне використання студентами мобільних телефонів та інших пристроїв слугує основним стимулом масового поширення мобільного навчання в усьому світі, є частиною нової картини освіти, створеної завдяки технологіям, які підтримують гнучке, доступне, індивідуальне навчання. Сучасні мобільні телефони здатні забезпечувати зворотний зв'язок, змінювати наочність, створювати звукові ефекти, що мотивує до навчання, компенсують недоліки аудіо- й відеозаписів, підручників. Основна мотивація у використанні мобільних телефонів – звичка й позитивні емоції від індивідуальної роботи з ними [3, с. 289].

Мобільні додатки допомагають індивідуалізувати навчання. Студент обирає матеріал для вивчення, який відповідає рівню його знань, можливостям, потребам, інтересам. Відбувається безперервний розвиток особистості.

Самостійне опанування іноземної мови за допомогою онлайн-ресурсів і додатків вчить молодь організовувати власне навчання, ставити мету та досягати її, добираючи потрібні засоби. Навчання відбувається у зручний для особи час та в будь-якому місці.

Перевагами мобільних додатків й онлайн-ресурсів є те, що вони містять правильну достовірну інформацію, оскільки їх створюють фахівці, та вдало підібрані вправи для вироблення вмінь і навиків. Запропоновано також тестові завдання для визначення рівня засвоєння знань.

Інформаційні технології в навчальному процесі сприяють розвитку пізнавальної діяльності, логічного мислення, уваги, уяви, пам'яті. У роботі з іноземними студентами особливо важливо сформувати навички використання мобільних додатків під час самостійного вивчення української як іноземної. Мобільні додатки забезпечують можливість щоденно вивчати іноземну мову, оскільки заняття за розкладом, як правило, кілька разів на тиждень. Систематичне вивчення іноземної мови сприяє швидшому та ефективнішому оволодінню мовою.

Іноземні студенти, здобуваючи освіту у ВНЗ України, вивчають російську чи українську мови, яка є основним засобом навчання та побутового спілкування. Оскільки особливу увагу приділяють вивченню державної мови, ми дослідження присвятили саме українській мові як іноземній. Сучасну молодь не просто зацікавити під час занять. Тому використання онлайн-ресурсів чудово мотивує іноземних студентів до вивчення нової для них мови. Провівши дослідження з обраної теми, ми зробили відбірку інтернет-ресурсів, які, на нашу думку, є корисними та цікавими для іноземних студентів. Розглянемо їх.

1. Ukrainian lessons. Сайт з безкоштовними подкастами (цифровий запис радіо- чи телепередачі, які можна скачати з інтернету) та текстами (з останніх – «Великдень в Україні», «Мої нові захоплення», «Майстер-клас з писанкарства»). Розробницею цього вебсайту є випускниця Києво-Могилянської академії Ганна Охойко. Вона створила його для вивчення української мови з метою обміну якісними та корисними українськими уроками в Інтернеті. Авторка уклала список з 1000 найважливіших та найбільш уживаних українських слів з прикладами їхнього вживання в різних мовних конструкціях, з наочними картками та правильною вимовою. Кожен урок містить 4 частини: діалог або текст українською, докладні пояснення англійською кількох невеличких тем, усна вправа та культурна інформація. Аудіоуроки виходять раз на тиждень. Цей інтернет-ресурс популярний серед студентів, які добре володіють англійською мовою, так як усі частини уроку містять докладні пояснення англійською кількох коротких тем (наприклад, числа від 1 до 20, уживання слова тощо) [7].

2. Internet Polyglot. На цьому ресурсі можна обрати мову, якою буде пояснено значення українських слів (серед них – арабська, китайська, французька, німецька, італійська та інші). Лексеми згруповано в тематичні блоки: «Будинок», «Кольори», «Одяг», «Їжа», «Будови, організації», «Автомобіль», «Місто, вулиці, транспорт» тощо. Крім того, є теми, присвячені різним частинам мови, найбільшу увагу приділено дієсловам. Користуючись цим додатком, іноземні студенти можуть значно збагатити свій словниковий запас з української мови, причому самостійно [6].

3. Hosgeldi.com – словниковий тренажер. Ресурс містить різні блоки: «Слухай слова», «Вгадай слова», «Збери слово», «Збери фразу», «Вивчи сьогодні» (щоденно пропонують вивчити 10 нових слів). Можна створити власний словник. Цей інтернет-додаток зорієнтований в основному на студентів, які вже володіють російською мовою і за її допомогою будуть вивчати українську. Або

ж іноземці можуть вивчати російську мову, адже на сайті представлено 30 мов з перекладом російською мовою [5].

4. W2mem.com – український язык. На цьому ресурсі іноземні студенти мають змогу укласти власний словник українських слів. Є можливість сформувані словнички за темами. Запропоновано виконати низку вправ з метою визначення рівня засвоєного матеріалу. Цей ресурс буде більш корисним для молоді, яка вже володіє російською мовою і прагне вивчити українську. Чому необхідно укладати особистий словник? Особистий словник – це список слів, які студенти хочуть вивчити, з перекладом українською мовою. Можна скласти один великий перелік слів на будь-які випадки життя або створити кілька списків (словничків) за темами, щоб потім їх вчити. Наприклад, список слів, які необхідні під час відвідування ресторану (банку, спортзалу, бібліотеки і т.д.).

Важливо, що іноземні студенти мають можливість укласти словник тільки з тих фраз і виразів, які їм потрібно вивчити. Таким чином, ніхто не витрачає даремно час і зусилля на вивчення непотрібних слів [8]. Як скласти список слів (мій словничок)? Просто введіть слово в ліве поле й через кілька секунд з'явиться його переклад українською мовою. Програма пропонує кілька значень полісемантичного слова, користувач обирає найбільш влучне. На підбір правильного перекладу може бути витрачено кілька секунд. Після збереження словника для кожного доданого в нього слова з'явиться картка, у якій можна ввести свій коментар і навіть світлину до цього слова, що зробить процес вивчення і більш різноманітним, і цікавим, і в той же час продуктивним, оскільки кожне слово в мовця буде асоціюватися з певним символом. Уважаємо, що укладання таких онлайн словників є надзвичайно важливим етапом вивчення української мови як іноземної, адже студенти складають список слів з перекладом українською мовою, щоб потім на цьому сайті перевіряти знання цих слів у режимі онлайн. Сам процес укладання словничка вже сприяє його запам'ятовуванню, а також можна виконати тестові завдання з метою контролю знань.

Якщо студент неправильно переклав слово, то програма підкаже йому відповідь і покаже картинку. Так що висока ймовірність, що наступного разу іноземці його вже не забудуть. Завдяки цьому сам процес тестування стає досить цікавим і навіть азартним, адже потім студентів ще чекають результати статистичної обробки.

5. 50Languages. На сайті запропоновано чітко структуровані 100 уроків, які розділено за темами. Кожний урок містить аудіофайли, тексти яких озвучили носії української мови. Для ефективного ознайомлення із структурою мови на початковому етапі представлено діалоги, наближені до реальних ситуацій. Ресурс використовують як для вивчення мови з нульового рівня, так і для закріплення знань. Іноземні студенти також можуть вивчати основні граматичні поняття за допомогою цього додатку (наприклад, частини мови, різні види речень, часові форми тощо). Автори сайту пропонують вивчення понад 2000 слів, які потім можна використовувати у 42 контекстах. Також є можливість проходити тестування та грати мовні ігри [4].

6. На освітньому сайті **«Крок до України»** представлено матеріали для вивчення української мови та культури. Онлайн-ресурс можна використовувати для розвитку всіх видів мовленнєвої діяльності: говоріння, писання, читання, слухання. Розроблено тести для визначення рівня знань, навчальні матеріали згруповано за розділами: «Інтерактивний курс», «Читанка», «Слуханка», «Граматика», «Кіно», «Аудіофайли» [2].

Отже, онлайн-ресурси – це інноваційний інструмент навчальної діяльності, який у поєднанні з традиційними методами підвищує мотивацію студентів, робить освітній процес динамічним, цікавим, ефективним.

Крім сайтів для вивчення української мови як іноземної, можна використовувати й певні мобільні додатки, які легко знайти на Play Market, серед яких: «Слова зі слова», «Р.І.Д.», «Український правопис», «Український словник», «Мова» тощо. Розглянемо деякі з них більш докладно.

1. **«Слова зі слова».** Це чудова гра-головоломка, у якій потрібно із певного слова скласти інші слова. Гра сприяє розвитку словникового запасу з української мови, знайомить зі словами та ще й дає можливість переглядати значення слів.

2. **«Р.І.Д.»** – додаток, який допомагає вивчати цікаві українські слова та дізнаватися більше про історію. Мета проекту – покращення та поглиблення знань українського слова, культури, історії на теренах країни та поза її межами. Слово – життєво важлива одиниця мови, яка містить у собі основні знання та набутий культурно-історичний досвід усього народу. Саме тому слово стало основою проекту.

3. **«Український словник»** – тлумачний словник української мови офлайн. Він містить понад 200 тисяч слів.. Крім загальноновживаних слів, у словнику наведено значення основних термінів сучасної науки й техніки, а також слова, що визначають явища й реалії виробничого, культурного й побутового життя.

Основні особливості цього словника: 1. Кожне слово має наголос. 2. Вибрані – будь-яке слово можна додати до списку обраних слів. 3. Історія – будь-яке слово, яке ви колись переглядали, – зберігається в списку історії словника. Отож за допомогою цього мобільного додатку іноземні студенти матимуть змогу дізнаватися значення нових для них слів, що, у свою чергу, значно покращить їхній рівень володіння мовою.

4. **«Мова»**. Разом з головним героєм – Лепетуном – іноземні студенти зможуть: пригадати основні правила правопису; дізнатися значення нових фразеологізмів й синонімів; навчитися правильно наголошувати слова; позбутися росіянізмів. У додатку подано безліч ілюстрацій зі стислими правилами й цікаві вправи. Можливості: бібліотека ілюстрацій зі стислими правилами; вправи з поясненнями; нагадування; додавання картинок у вибране. Мобільні додатки забезпечують безперешкодний доступ до джерел інформації (деякі додатки працюють без доступу до Інтернету) та урізноманітнюють процес вивчення іноземної мови.

Усі розглянуті нами онлайн-сервіси та мобільні додатки з вивчення української мови як іноземної є по-своєму особливими. Їх можна і потрібно поєднувати. Основна мета цих ресурсів – допомога у швидкому вивченні слів, збагаченні словникового запасу. Більшість мобільних додатків, з огляду на свою практичність у використанні, оптимістичний інтерфейс, інтерактивність, популярність серед споживачів, стали ефективними засобами мобільного навчання в процесі оволодіння іноземною мовою, оскільки забезпечують зорове, слухове, кінестетичне сприйняття інформації у цікавій формі. Використання інтернет-ресурсів та мобільних додатків сприяє індивідуалізації навчання, самоосвіті, розвитку інформаційної культури.

Тема нашого дослідження є надзвичайно актуальною, адже незважаючи на те, що існує вже з десятком інтернет-ресурсів для вивчення української мови як іноземної, все-таки немає єдиного додатку чи сайту, де іноземним студентам можна було б не лише збагачувати свій словниковий запас слів, але й виконувати інші види роботи, як-от: аудіопрослуховування для вибору правильного слова чи речення, аудіозачитування на мікрофон для перевірки почутого чи написаного, вибір правильних слів за фото тощо.

Список використаних джерел

1. Андрєєва Н. О. Мобільне навчання як нова технологія організації самостійної роботи студентів при вивченні іноземної мови. – Режим доступу: http://static.klasnaocinka.com/uploads/editor/5020/571636/sitepage_72/files/zbirka_internet_konferencii_1__2.pdf
2. Крок до України. – Режим доступу: <http://krok.miok.lviv.ua/uk/>
3. Мардаренко О. В. Інтерактивні комунікативні технології освіти: мобільне навчання як нова технологія в підвищенні мовної компетенції студентів немовних ВНЗ. // Інформатика та математичні методи в моделюванні. – 2013. – № 3. – Т. 3. – С. 288–293.
4. 50Languages. – Режим доступу: <https://www.50languages.com/vivchajte-movi-onlajn>
5. Hosdelgi.com. – Режим доступу: <https://hosgeldi.com/>
6. Internet Polyglot. – Режим доступу: <https://m.internetpolyglot.com/#welcome>
7. Ukrainian lessons. – Режим доступу: <https://www.ukrainianlessons.com/>
8. W2mem.com – український язык. – Режим доступу: <https://w2mem.com/lang/uk>